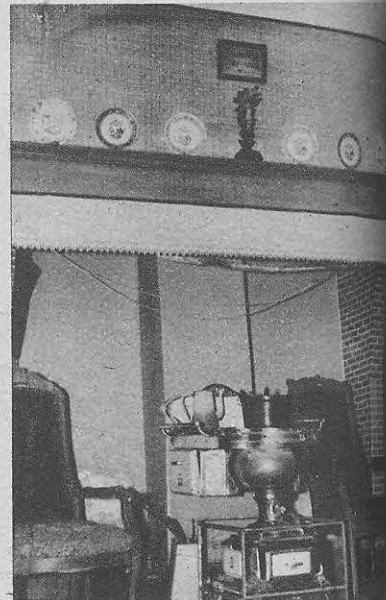

DE DUIVELSCHUUR VAN

Het Groot-Hof te Amelgem (Brussegem), waarbij de duivelschuur behoort. Deze staat links (onzichtbaar op de foto), gans afgescheiden van de andere hoevegebouwen, wat op zichzelf al een eigenaardigheid is in de Brabantse hoevebouw.

Oude boerenschouw in de keuken van het Groot-Hof. Hier bad de godvruchtige boer het avondgebed, terwijl buiten de veldwerkers aan 't metselen en zagen waren

DE duivel, bestaat hij? Wis en zeker: de Oude Bijbel spreekt er over, de Vier Evangelien, de Catechismus en tal van duivelboeken. De Kerk houdt er nu nog duivelbezwerings op na en soms leest men in de dagbladen huiveringwekkende duivelgeschiedenissen. En spreekt er maar eens over met oude missionarissen. Wat die u zullen verhalen over duivels en bezetenen...

Het kan niet anders of het volk heeft in zijn bijgeloof een grote plaats ingeruimd voor tal van angstwekkende duivelhistories. Ge kent toch Smedje Smee en de Zwarte Madam en tal van andere plaatselijke benamingen waaronder de duivelse trawanten schuilgaan. In Zuid-West-Brabant heet hij Kleudde, aan de Noodzeekust de Waternekker, in het Waasland Osschaart, in West-Vlaanderen Flabbaert, in het Brusselse Lodder, elders is hij de Weerwolf, de Waterwolf, de Waterduivel, de eeuwige Jager... Denk ook maar eens aan de schuren door de duivel gebouwd.

Men spreekt van duivelschuren te Opvelp, Bierbeek, Kessel-Loo, Galmaarden. Ook te Brussegem bestaat er een duivelschuur op de wijk Amelgem, tussen de parochies Oppeem en Osselt.

Buiten het Groot-Hof, waarbij de schuur in kwestie behoort, merken wij in dit mooie hoekje van het heuvelende Brabant nog enkele gebouwen op van enige betekenis.

Vooreerst hebt ge daar, links van het Groot-Hof, de mooie kapel van O. L. Vrouw Geboort, haast weggedoken tussen een paar kleine Brabantse hoevetjes, waar de mesthoop vóór de huisdeur ligt en de fruitladder tegen de gevel onder de dakpannen hangt. De kapel, een mooi voorbeeld van Brabantse barok, werd in 1637 gebouwd door Christoffel Outers, abt van Grimbergen.

Rechts van 't Groot-Hof ligt, eenzaam, maar groots en sterk als een burcht, het Klein-Hof, een mooi ingesloten Brabantse hoeve. Hier werd op 2 November 1792 de grote Kardinaal Sterckx, aartsbisschop van Mechelen, geboren.

Maar, kom, 't is eigenlijk op 't Groot-Hof dat we moeten zijn. De eenvoudige boerin staat ons gewillig te woord: neerhof, stallingen, woning en binnenhuis worden getoond en gefotografeerd. En de schuur? Wel, de duivelschuur staat een boogschcutje van de andere hoevegebouwen verwijderd, wat een zeldzaamheid is in de gesloten Brabantse hoevebouw.

Wat een schuur! Wat een groots gebouw! Het half-dagwand dak wordt gedragen door twee zijgevels, waar een hele kareeloven in

steekt. De grote schuurpoorten zijn gemaakt van witte zandsteen, evenals de zijpoortje. Een paar meter boven de vloer ziet men de oude zandsteen, evenals de tal banden, die in de verdere bruine zandsteen zijn ingewerkt.

Treedt binnen in de duivelschuur en schrik niet! Een donkere, haast onruimte gaapt u toe, een gans beukende balken, dwarsliggers, kepers en haast verwerkt tot een stevige schraging, die zal trotseren. Schrik niet! Geen duivel

ge zien... Of is de verbeelding u te sterk en ontwaart ge tussen dit houten gewerk de grijnslach van de verslagen Satan?

De boer zelf geloof er niet aan, want elk jaar rijdt hij met zijn gespan triomfantelijk de oogst binnen.

De duivel, bestaat hij? Wis en zeker! Vele jaren geleden — zo heb

De eenvoudige boerin van 't Groot-Hof voedert het neerhof: hennen, ganzen en duiven fladderen toe... De haan, waar is de haan, die,

De Amelgemse kapel van O. L. Vrouw-Geboort, in mooie Brabantse barok. De Zondag na 8 September komen de mensen hier beewegen.

Een typische kleinhoeve op de Kasteelwijk te Amelgem. De mesthoop ligt vóór de fruitladder hangt onder het dak, de veldwerkers zijn er gastvrij en vriendelijk

AMELGEM

Gezicht op de « messing » van 't Groot-Hof, vanuit de deuropening. Toen de boerin de haan wilde wekken, stoven de duivelen hier met heelder bomen over 't erf.

Ik het mijn grootmoedertje zaliger horen vertellen, en zo bracht de pastoor van Bornem, Constant Lindemans uit Opwijk, het ten tonele — — stond de boer van 't Groot-Hof op zijn oogstveld. Het was in Juli. En zijn oogst was zó weelderig geweest dat hij speciaal vier Vlaandersaars had moeten in dienst nemen om gans het gewin af te pikken. Nu stond alles geschoord. Maar hij had geen schuur. Hij verdomde het zijn oogst in mijten te zetten. Dat is Vlaams gebruik, en niet Brabants. Een Brabantse boer moet alles onder dak hebben. De schuur kan niet groot genoeg zijn. Jaren reeds had hij gesukkeld. Nu was zijn geduld ten einde.

— Wat moet ik doen? Hel en duivel!... En daar stond hij, de zwarte heer-in-habijt. Zijn bokkepoet verdween in de stoppeis.

— Een nietigheid, een bloedcontract, uw ziel, en morgenvroeg, vóór het eerste hanegekraai, staat uw schuur kant en klaar, en nog driemaal zeven jaar te leven...

En de verbeterde boer, na enige aarzeling: « Goed! » Een prik, een krabbeling... 't was met bloed getekend! Een doffe slag, stank van solfer en pek en de zwarte was verdwenen. Ergens schoot een grauwe ekster schetterend de deemsterende avond in.

De boer kwam thuis, at zijn pap en deed geen mond open toen gans het gezin onder de

Kardinaal Engelbert Sterckx, aartsbisshoop van Mechelen, die gewonnen en geboren werd op het Klein-Hof te Amelgem. (Naar een

En dit is nu de duivelschuur van Amelgem. Merk de verhouding op: wagenhuis (links) en schuur! Een half dagwand-dak en de schuurpoort als een triomfboog. De onderkant en de drie banden zijn uit echte Brabantse zandsteen.

brede schouw het avondgebed las. En de boerin, een goed mens en zeer godvruchtig:

— Maar wat hebt ge toch, deze avond?

De boer trok naar bed. De boerin kwam achterna. En zoals alle vrouwen moest ook de boerin van 't Groot-Hof weten wat er haar man scheelde. Want over twaalf was het reeds en geen van beiden had een oog dicht gedaan. De boer zuchtte en wentelde zich om en om. Toen vertelde de boer alles. En de boerin verschoot niet een beetje. Morgen vroeg, vóór het eerste hanegekraai, zult ge... Vóór het eerste hanegekraai?

Vlug sprong de boerin uit bed, nam de stal-lantaarn, schoot in haar blokken buiten en... Oei! Oei! Oei! Duizenden duivelen wemelden op de boomgaard heen en weer, metselden, zaagden, klopten, brachten hele wagens stenen aan, zwierden met hele bomen, wortel en al, door de lucht. 't Gebinte was klaar. Op de nok zat een vlamme duivel, met een zweep, en kletste, commandeerde, vloekte, spuwde vuur en solfer... Verblind, half dood van schrik, wist de boerin toch wat haar te doen stond... Hanegekraai. Nog enkele meter en de laatste pannen lagen op de schuur. Ze smakte de deur van het kiekenkot open, hing de lantaarn aan een nagel en klapte met haar blokken tegen mekaar. De haan schoot wakker, zag het schelle licht van de openbrekende dag..., neen, van de lantaarn, en... kraaide!

Een vreselijke donderslag, een helse vloek en geheel het duivelenheir was verzwonden. De schuur stond er, maar het dak was niet geheel dichtgemaakt. Het bloedcontract was verbroken en de boer zijn ziel gered.

En ook zijn oogst. Hij heeft wel nooit het gat zelf kunnen toekrijgen, daar zorgde de duivel voor. Ook niet wanneer hij te biechten

was gegaan en de paters van Grimbergen het gat met wijwater besprenkelten en er zelfs een kruisbeeld inhingen. Nog is het gat in de schuur niet dicht zei ons grootmoeder zaliger!

De duivel, bestaat hij? Wis en zeker! Ga naar Amelgem waar ge de schuur zult zien, door de duivelen zelf in één nacht gebouwd!

En hier hebt ge een gezicht op de binnenkoer van het Klein-Hof, waar Kardinaal Sterckx werd geboren. Een vaste burcht in de allengheid van het golvende Brabantse landschap.